

JANÁČEK NA START!

Dirigent

Robert Kružík

Účinkují

Kateřina Kněžíková	soprán
Václava Krejčí Housková	mezzosoprán
Svatopluk Sem	baryton
Josef Špaček	housle
Tadeáš Hoza	baryton
Ondřej Koplík	tenor
Vít Nosek	tenor
Jan Šťáva	bas
Pavel Čeněk Vaculík	recitace

Orchestr Janáčkovy opery NdB

Program

Vítězslava Kaprálová

Suita rustica op. 19

- I. Allegro
- II. Lento
- III. Allegro ma non troppo

Leoš Janáček

Výlety páně Broučkovy

árie Svatopluka Čecha z 2. dějství
Tadeáš Hoza

Antonín Dvořák

Koncert pro housle a orchestr a moll,
op. 53, B108

housle Josef Špaček

- I. Allegro ma non troppo (att.)
- II. Adagio ma non troppo
- III. Finale. Allegro giocoso, ma non troppo

Přestávka

Pavel Haas

Předehra pro rozhlas pro malý orchestr,
4 mužské hlasy a recitaci, op. 11

Pavel Čeněk Vaculík, Tadeáš Hoza, Ondřej Koplík,
Vít Nosek, Jan Štáva

Leoš Janáček

Její pastorkyňa

modlitba Jenůfy z 2. dějství
Kateřina Kněžíková

Bohuslav Martinů

Variace na slovenskou lidovou píseň pro klavír
a violoncello (instrumentace Martin Wiesner)

violoncello Robert Kružík
Téma: Poco andante, rubato

- I. variace Moderato
- II. variace Poco allegro
- III. variace Moderato
- IV. variace Scherzo, Allegretto
- V. variace Allegro

Leoš Janáček

Káťa Kabanová

scéna Káti a Varvary „Proč lidé nelétají“
Kateřina Kněžíková (Káťa) a Václava Krejčí Housková (Varvara)

Bohuslav Martinů

Suita z baletu Kdo je na světě nejmocnější (výběr)

Předehra: Moderato

Serenáda (Myší dostaveníčko): Tempo di Minuetto

Finále (Svatba): Polka kalamajka: Allegretto-Polka

Leoš Janáček

Příhody lišky Bystroušky

duet Lišky a Lišáka z 2. dějství

Kateřina Kněžíková (Bystrouška)

a Václava Krejčí Housková (Zlatohřbíték)

závěr opery

Svatopluk Sem (Revírník) a Adéla Plachetková (Skokánek)

Realizaci koncertu finančně podpořila Nadace Leoše Janáčka.

Nakladateli děl jsou:

Antonín Dvořák – Koncert pro housle a orchestr a moll, op. 53, B108
Bärenreiter Praha, s. r. o.

Pavel Haas – Předehra pro rozhlas pro malý orchestr, 4 mužské hlasy a recitaci, op. 11
Boosey and Hawkes Music Publishers Ltd

Vítězslava Kaprálová – Suita rustica, op. 19
Český rozhlas

Bez hranic! Jako lidé si hranic stavíme nespočetně, ale cesta do říše fantazie je otevřena všem a hudba, ta žádné hranice nezná.

Do slavnostního zahájení 9. ročníku festivalu Janáček Brno 2024 zbývá ještě rok, ale proč již dnes neochutnat alespoň trochu z bohaté nabídky, na kterou se v rámci festivalu můžete na podzim 2024 těšit. Hlavním tématem je samozřejmě Leoš Janáček, a protože nás česká Rok české hudby, bude jí zasvěcen i festivalový program. Dnešní koncert tak patří nejen Janáčkovu dílu, ale i dalším českým autorům spjatým s brněnským Mistrem a především s městem Brnem, ať to jsou brněnští rodáci Pavel Haas a Vítězslava Kaprálová nebo Bohuslav Martinů, jehož dílo mělo na brněnském jevišti vždy své místo.

Festivalové motto inspirovala Janáčkova pátá opera *Výlety páně Broučkovy*, kde se s hlavním hrdinou rozletěla skladatelova fantazie na Měsíc i na cestu časem zpět do 15. století, a budou to právě *Výlety páně Broučkovy*, jejichž premiéra tentokrát festival zahájí. Žádná z Janáčkových oper se nedá nazvat komickou, ač v nich humor nikdy nechybí, je zde spíše oním vzácným kořením. V opeře o domácím z Malé strany, typicky českém človíčkovi ale Janáček humorem přímo srší, i když je tu řádně nabroušený. Leoš Janáček (1854–1928) našel předlohu v oblíbených broučkovských novelách básníka Svatopluka Čecha a jeho satiru dokreslil hudbou v tanečním rytmu a s použitím nezvyklých nástrojů jako skleněná harmonika či dudy k dokonalosti. Jestliže první část opery, výlet na Měsíc, mířila svým britkým humorem do řad pražských kritiků, intelektuálů a umělců, druhá polovina z doby husitské pak ťala do nepěkných vlastností českého národa obecně. Autora literární předlohy Janáček nezapomněl ztvárnit i přímo v opeře a věnoval mu půvabný, lehce nostalgický monolog.

Marnotratný a nestálý Števa, prudký, a přece v jádru laskavý Laca, a především neúprosná Kostelníčka, kterou snaha zachovat si postavení a respekt ve vesnické komunitě přivede k vraždě dítěte její schovanky Jenůfy, to jsou charaktery Janáčkem zachycené v mistrné dramatické zkratce, z které až mrazí, a zároveň v nás vzbouzí soucítí a pochopení. Práce na *Její pastorkyni* zabrala Janáčkoví bezmála devět let. První jednání opery dokončil roku 1897,

druhé a třetí pak vznikalo za okolností pro Janáčkovu rodinu nanejvýš tragických. V roce 1902 skladatelova dcera Olga během návštěvy Janáčkova bratra v Petrohradu těžce onemocněla. Janáček dovršil druhé jednání opery po Olžině návratu a třetí těsně před její smrtí v únoru roku 1903. Jenůfčina modlitba za jejího synka jako by odrážela všechnu starost, kterou musel i sám skladatel cítit, a patří k nejněžnějším momentům opery.

Káťa Kabanová vznikala v době, kdy se Janáčkovi konečně dostalo uznání u nás i v zahraničí. Setkání s Kamilou Stösslovou otevřelo novou studnici inspirace, a není tedy překvapivé, že jej zaujal právě příběh Káti Kabanové, hrdinky hry *Bouře* Alexandra Nikolajeviče Ostrovského, a rozhodl se vrátit k velkým ženským postavám, které tak mistrně ztvárnil již v *Její pastorkyni* a *Osudu*. Rozsáhlou hru zabývající se z velké části politikou a morálním úpadkem ruské společnosti poloviny 19. století výrazně pokrátil a zredukoval počet postav. Ústředním bodem se stala nešťastně provdaná Káťa utíkající do světa fantazie, kterou pokrytectví a tlak společnosti dožene až k tragickému konci. Díky tomu Janáček vytvořil velmi intimní drama stavějící do drsného protikladu dva světy – snový svět Káti, tak krásně vykreslený právě v Kátině vyprávění o jejím dětství, a obhroublý a tvrdý svět Kabanichy a slabošského Tichona, do nějž jen místy probleskne nezadržitelný optimismus a veselí mladičké Varvary.

V oku se jí blýská čertovinou a kožíšek má v barvě podzimního zlata. Nikdo by jí stovku nehádal, ale přece je to tak. Naše liška Bystrouška z bílovických lesů 6. listopadu 2024 oslaví už sté narozeniny. Každá Janáčkova opera je solitér a *Příhody lišky Bystroušky*, kde se na jevišti prolíná svět lidský se světem zvířecím, nemá v operním žánru obdobu. Janáček hledal téma, které by odráželo jeho pohled na svět a na věčný koloběh života, a proto jeho Bystrouška umírá rukou pytláka Harašty. Ale je tu další malá Bystrouška... život pokračuje dál. Tak to má být a říká to i Janáčkova hudba, lyrická a melodická, kde orchestr hýří barvami bílovických lesů a té havěti v nich žijící. Vše tu jiskří humorem, trochu po janáčkovsku jezatým, ale vlastně laskavým. Jak nakonec Janáček sám řekl: „Napsal jsem ji pro radost a smutek pozdních let.“

Antonín Dvořák (1841–1904) byl Janáčkoví velkým vzorem a přítelem. Jestliže lidová hudba patřila k Janáčkovým celoživotním inspiračním zdrojům, právě Dvořákův *Houslový koncert a moll* patří do období, kdy se skladatelovou tvorbou výrazně prolíná lidová melodika a slovanské inspirace. Koncert vznikl na objednávku Dvořákova nakladatele Simrocka a skladatel pracoval s myšlenkou na konkrétního interpreta, světoznámého houslistu a ředitele Vysoké hudební školy v Berlíně Josepha Joachima. Ten byl již dříve v rámci svého kvarteta interpretem Dvořákových skladeb a premiéroval např. jeho *Smyčcový sextet A dur*. Přestože Dvořák koncert během kompozice od podzimu 1879 do dubna 1880 s Joachimem několikrát konzultoval a upravoval podle jeho připomínek, ten se nakonec prvním interpretem nestal. Premiéry se nadšeně ujal František Ondříček (1857–1922), tehdy vycházející houslová hvězda. Premiéra koncertu zazněla 14. října 1883 v pražském Rudolfinu s orchestrem Národního divadla pod taktovkou Mořice Angera. Díky Ondříčkovi se Dvořákův *Houslový koncert* dostal vzápětí na zahraniční pódia. Stále patří k pravidelně uváděným a není divu – skladba s trochu netradiční stavbou, kde Dvořák propojil první a druhou větu bez návratu reprízy hlavního tématu, je naplněna radostnou hudbou inspirovanou lidovými tanci.

Bohuslav Martinů (1890–1959) patřil ke skladatelům, kterým vedení opery brněnského Národního divadla věnovalo pozornost od počátku jeho umělecké dráhy. První vlašťovkou z jeho mnoha děl, která měla na brněnském jevišti svou premiéru, byl balet *Kdo je na světě nejmocnější*. Martinů jej začal komponovat ještě v době studií na pražské konzervatoři v roce 1922. Kdy přesně balet o hledání ženicha pro myšiu nevěstu, který je tím nejmocnějším na světě, dokončil, nevíme. Martinů sám později svůj hudební jazyk, který je zde hravý a plný tanečních rytmů včetně foxtrotu, sám charakterizoval: „Začal jsem se odkloňovat od směru, v němž jsem až dosud pracoval, od imprese, a měl jsem touhu po pregnantním projevu hudebním, po přesném rytmu a formě.“ Premiéru se odehrála 31. ledna 1925 v Mahenově divadle společně s operou

Osvalda Chlubny (1893–1971) *Alladina a Palomid*, ale hned v dalším představení se balet mladého skladatele ocitl ve společnosti brněnského mistra, kdy byl proveden v jednom večeru společně s operou *Příhody lišky Bystroušky*. V roce 1959 vytvořil dirigent Československého rozhlasu v Praze František Dyk z baletní hudby suitu, z níž dnes zazní tři části – předehra, půvabná taneční sere-náda k myšimu dostaveníčku a radostné svatební finále.

Variace na slovenskou lidovou píseň pro klavír a violoncello jsou dílem ze závěru skladatelova života a i sama premiéra se usku-tečnila v Praze až dva měsíce po smrti autora, 17. října 1959. Bohu-slav Martinů si ze sbírky *1000 slovenských ľudových piesní* Viliama Figuše-Bystrého vybral píseň *Kdyby ja vedela*. Stejně jako např. v *Pí-sničkách na jednu stránku* s lidovou písní pracuje svým osobitým způsobem. Hlavní spojnicí jednotlivých variací se stal v písni typic-ký interval zvětšené kvarty, ve variacích však Martinů nepracuje jen s tématem, ale přináší nové hudební nápady a nálady. Pro festi-val Janáček Brno 2024 vznikla nová instrumentace pro orchestr a sólové violoncello, jejíž autorem je brněnský skladatel Martin Wiesner (*1985). Jeho skladba *Interferire pro smyčcové kvarteto a or-chestra* získala řadu ocenění (v roce 2005 1. cenu v národní soutěži ZUŠ, v roce 2008 1. cenu v celostátní soutěži Generace za sklad-bu *V cukrárně* a dále 3. ceny v mezinárodní skladatelské soutěži Generace – v roce 2012 za skladbu *Slapení pro sólový basklarinet*, v roce 2013 za *Smyčcový kvartet č. 2* a v roce 2014 za skladbu *De-chový oktet*). Jako aranžér spolupracoval na mnoha projektech, např. s Městským divadlem Brno nebo s Pražskou komorní filhar-moní. Mimo hudby umělecko-filmová je také autorem hudby k několika krátkým filmům a divadelním představením (Divadlo Kladno, MFF Karlovy Vary ad.).

Vítězslava Kaprálová (1915–1940) se narodila v Brně, v rodině hu-debního skladatele Václava Kaprála. Její maminka byla učitelka zpěvu a malá Vitulka záhy projevila hudební talent. Svou první skladbu *V říši bájí* napsala už v devíti letech. Na brněnské konzerva-toři studovala nejen skladbu, ale i dirigování a stala se první ženou

dirigentkou, která stanula před Českou filharmonií při premiéře své *Vojenské symfoniety*. Když v roce 1937 získala francouzské státní stipendium, odjela do Paříže pokračovat ve studiích na École Normale de Musique. V Paříži se také setkala s Bohuslavem Martinů, který se stal jejím učitelem skladby. V červenci 1938 odjela na festival Mezinárodní společnosti pro soudobou hudbu (ISCM) do Londýna, který zahájila s orchestrem BBC svou *Vojenskou symfoniou*. Po festivalu se vydala na několik měsíců domů. Nemohla tehdy tušit, že to bude její poslední návštěva a že její život ukončí za dva roky ve francouzském válečném exilu tuberkulóza. Její londýnské provedení *Vojenské symfoniety* zaujalo vydavatelství Universal Edition, které Kaprálovou požádalo o nové orchestrální dílo inspirované českými lidovými tanci a písněmi. Kaprálová souhlasila, a aby stihla požadovaný listopadový termín dodání nové suity, odložila další projekty. Skicu suity, kterou nazvala *Suita rustica*, měla hotovu již 2. listopadu a orchestraci dokončila 10. listopadu. Suita však nakonec vydána nebyla a poprvé zazněla 16. dubna 1939 v provedení orchestru brněnského rozhlasu pod taktovkou Břetislava Bakaly. Po rázném začátku s dominujícími žesti a bicími nástroji se do hudby začnou proplétat témata lidových písní, první moravské *Preletěl slaviček přes Javornýček* a druhé z východního Slovenska *Čiaže je to rolička nezoraná?* Druhá věta nás zavede do světa Dvořákovy a Smetanovy hudby včetně vtipné citace z *Prodané nevěsty*, kterou se proplétá téma slezské lidové písně *Měla jsem holúbka v truhle schovaného*. Třetí věta v některých momentech rytmicky evokuje až Stravinského *Svěcení jara*, rázná rytmická struktura vpadá do poklidného a až živiálního tématu melodie české písně *Ešče mě nemáš, hopaj, šupaj*, aby bicí spolu s žesti předznamenalily energické a optimistické zakončení skladby.

Skladatel Pavel Haas (1899–1944) pocházel z brněnské židovské rodiny. Hudební talent projevoval již od dětství a svou první skladbičku napsal ve třinácti letech. Studium sice započal na reálném gymnáziu, nakonec se však rozhodl věnovat hudbě naplno a přешel na hudební školu Besedy brněnské. V té době zkomponoval

cyklus *Šest písní v lidovém tónu*, jenž dostal opusové číslo 1. Na podzim roku 1919 byl přijat do 3. ročníku brněnské konzervatoře, kde se stal žákem Leoše Janáčka, Viléma Petrželky a Jana Kuncce. Na studium u Janáčka na konzervatoři a později v letech 1920–1922 na mistrovské škole Pavel Haas vzpomínal: „Dnes zničil hustými čarami svízelnou práci mladého postrašeného mozku a přístěťe roz-zuřil se vášnivě nad vlastními hieroglyfy. Mistr nepochváil téměř nikdy. Buď odsoudil, nebo mlčel.“ Po skončení studií se musel živit jako korepetitor a soukromý učitel, na komponování mu nezbývalo mnoho času. I přesto v té době napsal díla jako např. *Smyčcový kvartet*, „*Z Opičích hor*“, *Dechový kvintet* či *Žalm 29*. Komponování se začal věnovat naplno až po svatbě s lékařkou Soňou Jakobsonovou. Spolupracoval také se svým bratrem Hugo Haasem, filmovým hercem, a pro tři jeho filmy složil hudbu. V roce 1937 dokončil operu *Šarlatán*, která o rok později zazněla v Mahenově divadle ve světové premiéře. Úspěšnou kariéru přerušil začátek války. S manželkou zvažovali emigraci, ale nepodařilo se jim získat víza. Pavel Haas byl v prosinci 1941 deportován do Terezína a o tři roky později jeho život skončil v plynové komoře osvětimského tábora.

Přestože pokusy s rozhlasovým vysíláním u nás sahají na začátek 20. století, pravidelné vysílání bylo zahájeno až 18. května 1923 soukromou společností Radiojournal, kterou od roku 1925 vlastnil z poloviny prostřednictvím Československé pošty stát. Naše republika se tak po Velké Británii, kde BBC začala vysílat o rok dříve, stala druhou zemí v Evropě, která měla rozhlasové vysílání. Pobočka Československého rozhlasu fungovala i v Brně a 2. června 1931 se díky iniciativě Karla Vetterla uskutečnil novinkový koncert rozhlasových skladeb soudobých moravských autorů v podání rozhlasového orchestru pod vedením Břetislava Bakaly. Vedle děl Vladimíra Ambrose a Osvalda Chlubny byla na programu i nová skladba Pavla Haase *Předehra pro rozhlas, op. 11*. *Předehra* určená pro komornější orchestr má neobvyklé nástrojové obsazení včetně saxofonu a nástroje doplňuje čtveřice mužských hlasů a recitace, text napsal Haasův bratr Hugo. Je oslavou rozhlasu a jednoho z jeho průkopníků, italského fyzika a vynálezce Guglielma Marconiho (1874–1937).

Slovy Pavla Haase skladba vyjadřuje: „...jásavý obdiv nad novým vítězstvím lidského mozku – nad odhalením jednoho z nesčetných tajemství jediného zázraku všeho bytí – Boží přírody!“.

Patricie Částková

Robert Kružík

Dirigent

Robert Kružík patří k nejmladší generaci našich dirigentů. Již v pětadvaceti letech přijal nabídku uměleckého šéfa Jiřího Heřmana na angažmá od sezony 2015/16 v Janáčkově opeře NdB, kde vytvořil řadu úspěšných inscenací – *Piková dáma* s legendární Soňou Červenou, Rossiniho *Hrabě Ory*, *Evžen Oněgin*, Smetanova *Libuše* na BVV, která se stala inscenací roku a kde se zároveň představil jako sólový hráč na violoncello, *Řecké pašije* s nominací na mezinárodní ocenění Opera Awards nebo úspěšné nastudování nejnáročnějších titulů operní literatury Straussův *Růžový kavalír* a Verdiho *Otello*. Od sezony 2021/22 se stal šéfdirigentem Filharmonie Zlín, je také od sezony 2018/19 stálým hostujícím dirigentem Filharmonie Brno. Spolupracuje s řadou českých a zahraničních orchestrů, např. Česká filharmonie, Slovenská filharmonie, PKF – Prague Philharmonia, Symfonický orchestr hl. města Prahy FOK, SOČR, Sinfonia Varsovia, Janáčkova filharmonie Ostrava, MDR-Sinfonieorchester. Spolupracoval s předními sólisty, jako jsou houslisté Esther Yoo, Josef Špaček, Jan Mráček a Jiří Vodička, violoncellisté Raphael Wallfisch a Andrei Ioniță či držitelka Grammy Sumi Jo, Kateřina Kněžíková, Sung Kiu Park, fenomenální trumpetista Reinhold Friedrich ad. V květnu 2020 debutoval na Pražském jaru se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu. V roce 2020 obdržel Cenu Jiřího Bělohávků, která je udělována mladým českým umělcům do třiceti let věku, kteří dosáhli ve svém oboru mimořádných úspěchů a kteří pečují o tradici české hudby doma i v zahraničí.

Kateřina Kněžiková

Soprán

Kateřina Kněžiková je jednou z nejperspektivnějších pěvkyní mladé generace. Jejím stěžejním repertoárem jsou díla A. Dvořáka, B. Martinů či L. Janáčka a písňová literatura. V roce 2006 se stala stálou členkou Opery Národního divadla, v současné době zde vystupuje například v inscenacích *Rusalka*, *Così fan tutte*, *Carmen*, *Kouzelná flétna*, *Prodaná nevěsta* či *Jakobín*. Představila se publiku na řadě festivalů u nás i v zahraničí, v roce 2021 s úspěchem ztvárnila hlavní roli Káti Kabanové na prestižním festivalu Glyndebourne Opera Festival. Má za sebou spolupráci s předními orchestrálními tělesy (BBC Symphony orchestra, Bamberger Symphoniker, Camerata Salzburg, Collegium 1704, Česká filharmonie, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, London Philharmonic Orchestra, Mahler Chamber Orchestra, Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia, ORF Radio-Symphonieorchester Wien, Rotterdam Philharmonisch Orchester, Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, Symfonický orchestr Českého rozhlasu, PKF – Prague Philharmonia atd.) a celou plejádou skvělých dirigentů (J. Bělohávek, S. Baudou, P. Domingo, A. Fisch, M. Honeck, D. Hindoyan, J. Hruška, V. Luks, O. Lyniv, T. Netopil, J. Nelson, P. Popelka). Její nahrávka *Dove é amore é gelosia* v produkci Opus Arte získala ocenění německé kritiky Schallplattenkritik. V roce 2021 vydala u Supraphonu své první profilové CD pod názvem „Phidylé“, které bylo označeno jako „Editor's Choice“ a „The Best Classical Albums of 2021“ v časopisu Gramophone. V roce 2022, získalo album „Phidylé“ prestižní cenu BBC Music Magazine Awards v kategorii „Vocal“. U Radioservisu vydala koncem roku 2021 své druhé profilové CD pod názvem „Fantasie“.

Václava Krejčí Housková

Mezzosoprán

Václava Krejčí Housková je sólistkou Janáčkovy opery NdB. Její repertoár zahrnují role jako Dorabella (*Così fan tutte*) Káča (*Čert a Káča*), Carmen, Ježibaba (*Rusalka*), Radmila (*Libuše*), Olga (*Evžen Oněgin*) Fenena (*Nabucco*) nebo Octavián (*Růžový kavalír*) ad. V roli Lišáka (*Příhody lišky Bystroušky*) vystoupila při slavnostním otevření Janáčkova divadla po rekonstrukci v roce 2018. Operu zaznamenala Česká televize a premiéra byla zároveň vysílána v přímém přenosu v rámci projektu evropských divadel OperaVision. Opakovaně byla zařazena do širší nominace na cenu Thalie za role Smetona (2014, *Anna Bolena*, NDM Ostrava) a za titulní roli Carmen (2020, DJK Plzeň). V létě roku 2018 se podílela na vzniku CD pro londýnské vydavatelství Hyperion. Spolu s tenoristou Nicky Spencem a klavíristou Juliem Drakem natočili *Zápisník zmizelého a Moravskou lidovou poezii v písni* Leoše Janáčka. V roce 2020 získalo CD prestižní cenu BBC Music Magazine Award a Gramophone Classical Music Award. V roce 2022 debutovala v Theater an der Wien jako Rychtářka v *Její pastorkyni*. Dále sklídila mezinárodní úspěch jako bojovnice Bradamante v úspěšném nastudování opery *Alcina* ve francouzských divadlech Opéra Royal de Versailles a Théâtre de Caen. Spolupracuje s předními českými i zahraničními orchestry. Je hostem prestižních českých i mezinárodních festivalů – Edinburgh International Festival, Wexford Festival Opera, Festival L'Été Bergerac, Pražské jaro, Smetanova Litomyšl, Svatováclavský hudební festival, Prague Proms aj.

Josef Špaček

Housle

Josef Špaček je houslista, který si svou hrou podmaňuje publikum celého světa a řadí se mezi nejvýraznější talenty své generace. Jeho hra vyniká technickou jistotou, virtuositou, osobitým výrazem a širokým rozsahem barevnosti zvuku. Vystupuje s významnými orchestry po celém světě, mj. s Orchestre de Paris, Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, Bamberger Symphoniker, Konzerthausorchester Berlin, Tonhalle-Orchester Zürich, Helsinki Philharmonic Orchestra atd. Je zároveň skvělým komorním hráčem a pravidelným hostem festivalů i koncertních sálů po celém světě. V mnoha ohledech unikátní je čerstvá nahrávka českých duí pro housle a violoncello s Tomášem Jamníkem, vydaná pod názvem *Cesty* (Supraphon, 2022). Josef Špaček studoval pod vedením renomovaných pedagogů Idy Kavafian a Jaime Lareda na Curtisově hudebním institutu ve Filadelfii a Itzhaka Perlmana na newyorské Juilliard School. Studium na Pražské konzervatoři absolvoval pod vedením Jaroslava Foltýna. V roce 2011 se stal historicky nejmladším koncertním mistrem České filharmonie a na této pozici setrval devět sezón až do roku 2020. Orchester jej v roce 2016 jmenoval rezidentním umělcem. Josef Špaček hraje na housle „LeBrun; Bouthillard“ Guarneri del Gesù (cca 1732) zapůjčené od společnosti Ingles & Hayday.

Svatopluk Sem

Baryton

Svatopluk Sem pravidelně hostuje téměř na všech operních scénách ČR, zejména však v Národním divadle v Praze, kde po svém debutu v roli Ďábla (*Hry o Marii*) ztvárnil např. Dona Giovanniho (*Don Giovanni*), Guglielma (*Così fan tutte*), Belcoreho (*Nápoj lásky*), Germonta (*La traviata*), Escamilla (*Carmen*), Sharplesse (*Madama Butterfly*), Klingsora (*Parsifal*), Gérarda (*Andrea Chénier*), Revírníka (*Příhody lišky Bystroušky*) nebo Přemysla (*Libuše*) či Vladislava (*Dalibor*). V sezóně 2015/2016 absolvoval měsíční turné po Japonsku se Státní operou Praha s produkcí *La traviata* v roli Germonta. V dubnu 2016 vystoupil po boku Karity Matilly na prestižním festivalu BBC Proms v londýnské Royal Albert Hall jako Jaroslav Prus v provedení Janáčkovy opery *Věc Makropulos* s BBC Symphony Orchestra a v témže roce i v *Její pastorkyni* v roli Stárka. Pravidelně spolupracuje s Národním divadlem Brno, Národním divadlem moravskoslezským, s Divadlem J. K. Tyla v Plzni a představil se i v italském divadle Teatro Regio di Torino jako Revírník. Nelze opomenout hostování na koncertních a operních jevištích v zahraničí a jeho spolupráci s významnými dirigenty, mezi které patří J. Bělohlávek, E. Dovico, J. Fiore, T. Hanus, J. Hruša, R. Jindra, J. Latham-Koenig, O. Lenárd, T. Netopil nebo L. Pešek. Svatoopluk Sem mnohokrát vystoupil v Japonsku, Dánsku, Jižní Koreji, Číně, Rakousku, Španělsku, Nizozemí, Německu, Rusku, Itálii či Velké Británii za doprovodu Česká filharmonie, Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, PKF – Prague Philharmonia, Rotterdam Philharmonic Orchestra nebo BBC Symphony Orchestra, kde byl několik let stálým hostem. Je častým hostem prestižních mezinárodních hudebních a operních festivalů – BBC Proms, MHF Dvořákova Praha, MHF Pražské jaro ad. V roce 2017 vystoupil také na Arts festivalu v Hong Kongu a v Shanghai. Vedle koncertní činnosti se podílel i na realizaci nahrávky Smetanovy *Prodané nevěsty* s BBC Symphony Orchestra pod taktovkou J. Bělohlávka pro nahrávací společnost Harmonia Mundi. V roce 2014 natočil dokument společnosti BBC „Rolando meets Don Giovanni“, kde ztvárnil Mozartova Dona Giovanniho.

Tadeáš Hoza

Baryton

Tadeáš Hoza je od sezóny 2021/2022 sólistou Janáčkovy opery NdB. V roce 2018 získal několik cen na Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech. Vystupoval v Polsku, Bulharsku, Itálii, Rakousku, Rusku, Francii, Belgii či v Lucembursku. V rámci Moravského podzimu s Filharmonií Brno ztvárnil v roce 2017 postavu Prvního siláka v Maťušinově opeře *Vítězství nad Sluncem*. Věnuje se také dobově poučené interpretaci barokní hudby ve spolupráci s Czech Ensemble Baroque Romana Válka, Ensemble Inégal Adama Viktory, Musica Florea Marka Štryncla či Collegium Vocale 1704 Václava Lukse. Na letní stagioně festivalu Hudba Znojmo ztvárnil v roce 2018 titulní roli Těla ve *Sváru duše s tělem* E. Cavalieriho a v roce 2019 se zde představil coby Velekněz v oratoriu *Saul* G. F. Händela. Jeho současné působení zahrnuje účinkování v Národním divadle Brno (*Čert a Káča*, *Píková dáma*, *Kocour v botách*, *Řecké pašije*, *Ferda Mravenec*, *La bohème*, *Veselá vdova*, *Jakobín*), Moravském divadle Olomouc (*Così fan tutte*, *Podskalák*) a v NDM v Ostravě (*La scuola de' gelosi*, *Květiny pro paní Harrisovou*, *Bílý pán*).

Jan Štáva

Bas

Jan Štáva je od ledna 2010 členem Janáčkovy opery NdB, kde k jeho repertoáru patří role jako Gremin (*Evžen Oněgin*), Kecal (*Prodaná nevěsta*), Ochs (*Růžový kavalír*), Purkrabí (*Jakobín*), Grigoris (*Řecké pašije*), Papageno (*Kouzelná flétna*), Basilio (*Lazebník sevillský*) a další. V roce 2011 debutoval v pražském ND rolí Osmina (*Únos ze serailu*), kde dále účinkuje např. jako Leporello (*Don Giovanni*), Figaro a Bartolo (*Figarova svatba*) nebo Sarastro (*Kouzelná flétna*). Je stálým hostem opery NDM v Ostravě, kde ztvárnil například Collina (*La bohème*), krále Hydraota (*Armida*), Talbota (*Maria Stuarda*), Markýze (*Mirandolina*) či Kecala (*Prodaná nevěsta*). V zahraničí působil mimo jiné v operních domech v Montpellier a Nantes/Angers opera, pro které nastudoval roli Osmina (*Únos ze serailu*), dále v Opéra de Toulon (Alidoro v Rossiniho *Popelce*), Opéra National de Lorraine v Nancy a jako Komisař (*Růžový kavalír*) v Opéra National de Paris. Při své bohaté koncertní činnosti spolupracoval s orchestry jako BBC Symphony Orchestra, Orchestre National de Lyon, Beethoven Orchestra Bonn, Radio Symphony Orchestra Hannover, Česká filharmonie, Pražská komorní filharmonie, Symfonický orchestr Hlavního města Prahy FOK, Janáčkova filharmonie Ostrava či Filharmonie Brno a vystoupil na několika prestižních festivalech (mj. BBC Proms, Salzburger Festspiele, Smetanova Litomyšl, Moravský podzim, Prague Proms). K jeho koncertnímu repertoáru patří například basové party v dílech J. S. Bacha, J. Haydna, W. A. Mozarta, A. Dvořáka či G. Verdiho.

Ondřej Koplík

Tenor

Ondřej Koplík je od září 2017 sólistou Janáčkovy opery NdB, kde účinkuje mimo jiné jako Nemorino (*Nápoj lásky*), Ferrando (*Così fan tutte*), Almaviva (*Lazebník sevillský*) a dále v inscenacích *Prodaná nevěsta*, *Čert a Káča*, *Řecké pašije*, *Falstaff*, *Veselá vdova* ad. Je držitelem ceny Thalie za mimořádný výkon v roli Ramira (*Popelka*, 2019). V roce 2014 debutoval ve Státní opeře *La bohème*, o rok později pak v pražském ND v *Kouzelné flétně* a *Borisi Godunovovi*. S pražskými operními scénami spolupracuje i nadále (*Prodaná nevěsta*, *Švanda dudák*, *Figarova svatba*). Je stálým hostem NDM v Ostravě, kde se podílel na inscenacích *Života prostopášníka* (MHF Pražské jaro 2012), *Roberto Devereux*, *Tajemství*, *Prodaná nevěsta*, *Lazebník sevillský* ad. Je pravidelným hostem festivalů Janáček Brno, Smetanova Litomyšl, Dvořákova Praha a dalších. V roce 2011 ztvárnil ústřední roli při světové premiéře čínské opery *Journey to the West*. Následovalo koncertní turné a galakonzerty v Číně a Mongolsku. Pravidelně také vystupuje v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích a na letní scéně Otáčivého hlediště Český Krumlov.

Vít Nosek

Tenor

Vít Nosek je od sezony 2021 sólistou Janáčkovy opery NdB, kde nastudoval např. Narabotha (*Salome*), Vaška (*Prodaná nevěsta*), Boba Bolese (*Peter Grimes*), Andonise (*Řecké pašije*), Monostanose (*Kouzelná flétna*), Cvrčka (*Ferda Mravenec*), Bardolfa (*Falstaff*) ad. Při studiích na AMU ve třídě prof. Ivana Kusnjera se představil v roli Pana Herze (*Divadelní ředitel*), nastudoval také role Alexandra a Podkoljosina z oper Bohuslava Martinů *Dvakrát Alexandr a Ženitba*, s postavou Piláta se představil při premiéře opery *Stalo se slovo* Jana Fily. Mimo jiné hostoval ve Slezském divadle v Opavě jako Pobuda v jednoaktové opeře Carla Orffa *Chytračka* a představil se jako sólista při provedení Saint-Saënsova *Oratoria de Noël* za doprovodu komorního orchestru Collegium magistrorum Mikulov.

Pavel Čeněk Vaculík

Recitace

Pavel Čeněk Vaculík vystudoval činoherní herectví na DAMU, které ukončil rolemi Tyndarea v Euripidově *Orestovi* pod vedením Štěpána Pácla a Starého Karamazova v adaptaci Dostojevského románu *Bratři Karamazovi* v režii Aminaty Keita, ke které složil také původní hudbu. Po krátkém koketování s Městskými divadly pražskými, kde hrál Benvolia v *Romeovi a Julii*, nastoupil do Činohry NdB jako básník Hvězdenský v *Dobových tancích* Karla Steigerwalda. V současnosti hraje nejmladšího syna Toniho v Čapkově *Matce*, je elegantním Oldřichem Novým v hudební crazy komedii *Starý dobrý Nový* (Oldřich) či ústředním sluhou Sosiem v Molièrově komedii *Amfitryon*.

Vydalo Národní divadlo Brno, příspěvková organizace.

Grafická úprava – Tomáš Brichcín

Tisk – Lítéra Brno

Vydalo NdB v sezoně 2023/24